

โครงการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการ พัฒนาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยแร่

สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่ง
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

คณะผู้วิจัย

- ศาสตราจารย์ ดร. อำนวย วงศ์บัณฑิต หัวหน้าโครงการ
- รองศาสตราจารย์ ดร. ชยันต์ ตันทิวส์ดาการ
- รองศาสตราจารย์โรจน์ คุณเอนก
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอกบุญ วงศ์สวัสดิ์กุล
- อาจารย์ชาคริต สิทธิเวช
- อาจารย์สุรศักดิ์ บุญเรือง

วัตถุประสงค์หลักของการศึกษา

- ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายแร่ในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมกับสถานการณ์หรือไม่
- หากมีความไม่เหมาะสม ควรจะปรับปรุงแก้ไขประเด็นใดบ้าง
- จัดทำร่างกฎหมายแร่

กรอบในการจัดทำร่างกฎหมายแร่

- ต้องจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมระหว่างรัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชนที่ตั้งเหมืองแร่และที่อาจได้รับผลกระทบ
- ต้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและชุมชนที่จะได้รับผลกระทบ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน
- ไม่สร้างภาระแก่ผู้ประกอบการเกินความจำเป็น

ขั้นตอนในการศึกษา

- ศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่ใช้ดูว่ามีปัญหาใดหรือไม่
- เก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ราชการ ผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ได้รับผลกระทบ
- จัดสัมมนาเพื่อระดมความคิดเห็น 4 ครั้ง
- จัดทำร่างกฎหมายแล้ว
- จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายแล้ว 4 ครั้ง
- สรุปผลการศึกษา

ประเด็นการนำเสนอ

- พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510
- ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510

- สิทธิในแร่
- การสำรวจแร่
- การทำเหมืองแร่
 - การทำเหมืองทั่วไป
 - การทำเหมืองใต้ดิน
 - การขุดหาแร่รายย่อย
 - การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน
- คณะกรรมการ
 - การประกอบธุรกิจแร่ — การซื้อ การขาย การเก็บและฝาก การครอบครอง การขน การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การนำเข้าและส่งออก
 - ค่าภาคหลวง
 - เขตควบคุมแร่
 - เขตสำรวจ ทดลอง ศึกษาและวิจัย
 - ความรับผิดชอบ

แร่หมายถึง (ม.4)

ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายรวมตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม แต่ทั้งนี้ไม่รวมถึงน้ำเกลือสินเธาว์ ลูกรัง หิน ดินหรือทราย

สิทธิในแร่

- มาตรา 1335 แห่ง ป.พ.พ. กำหนดว่าแดนกรรมสิทธิ์ที่ดินนั้นกินทั้งเหนือพื้นพื้นดินและใต้ดินด้วย แต่ต้องอยู่ภายในบังคับแห่งกฎหมาย
- มาตรา 1336 แห่ง ป.พ.พ. กำหนดว่าเจ้าของทรัพย์สินย่อมมีสิทธิใช้สอยทรัพย์สินนั้นได้
- แต่มาตรา 25 และ 43 แห่ง พรบ. แร่ 2510 กำหนดว่าใครจะสำรวจแร่ต้องได้รับอนุญาต และจะทำเหมืองแร่ต้องได้รับประทานบัตร

การสำรวจแร่ต้องได้รับอนุญาต

- อนุญาตสำรวจแร่
- อนุญาตผูกขาดสำรวจแร่
- อนุญาตพิเศษ

อาชญาบัตรสำรวจแร่

- เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออก
- อายุหนึ่งปี
- ผู้ถืออาชญาบัตรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในอาชญาบัตร เช่น สำรวจแร่ด้วยวิธีการตรวจดูลักษณะธรณีวิทยา เป็นต้น
- กฎหมายไม่ได้ห้ามการออกอาชญาบัตรนี้ในพื้นที่ทับซ้อนกัน

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

- อนุญาตให้ผูกขาดสำรวจแร่ในเขตกำหนด
- ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ แต่รัฐมนตรีหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออก
- อายุหนึ่งปี แต่สำรวจในทะเลอายุไม่เกินสองปี และกฎหมายไม่ได้กำหนดการต่ออายุไว้
- พื้นที่แต่ละคำขอไม่เกิน 2,500 ไร่ เว้นแต่สำรวจในทะเลได้ไม่เกินห้าแสนไร่
- ผู้ถืออาชญาบัตรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในอาชญาบัตร ซึ่งมีกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียด

อาชญาบัตรพิเศษ (1)

- อนุญาตให้ผูกขาดการสำรวจแร่ในเขตที่กำหนด
- ยื่นคำขอต่อพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ แต่รัฐมนตรีเป็นผู้ออกอาชญาบัตรพิเศษ
- คำขอต้องไม่เกินหนึ่งหมื่นไร่ แต่คนหนึ่งอาจยื่นได้หลายคำขอ
- อายุ 5 ปี เดิมเคยมีบทบัญญัติให้ต่ออายุได้ไม่เกิน 2 ปี ต่อมาบทบัญญัตินั้นถูกยกเลิก

อาชญาบัตรพิเศษ (2)

- จะออกทับเนื้อที่ซึ่งมีผู้ได้รับอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษ ประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตรพิเศษอยู่แล้วไม่ได้
- ผู้ยื่นคำขอต้องเสนอข้อผูกพันในการสำรวจแร่แต่ละปีว่าจะใช้จ่ายเป็นเงินเท่าใด และต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันจนสิ้นอายุอาชญาบัตรพิเศษ
- อาจขอคืนอาชญาบัตรพิเศษทั้งหมดหรือบางส่วนได้หากแร่ไม่มีเพียงพอในเชิงพาณิชย์
- ต้องยื่นข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามที่รัฐมนตรีกำหนด

การทำเหมือง

- การทำเหมืองทั่วไป
- การทำเหมืองใต้ดิน
- การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่
- การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

ผู้มีสิทธิทำเหมือง

ห้ามผู้ใดทำเหมืองในที่ใดไม่ว่าที่นั้นจะเป็นสิทธิของบุคคลใดหรือไม่ก็
ตาม เว้นแต่จะได้รับประทานบัตรชั่วคราวหรือประทานบัตร (ม.43)

การขอประทานบัตร

- ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่พร้อมหลักฐานที่เชื่อได้ว่าพบแร่ที่ประสงค์จะเปิดทำเหมืองในเขตคำขอ และเสนอให้ผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีกำหนด (ม.44)
- ขอบได้ในเขตหนึ่งไม่เกินคำขอละ 300 ไร่ เว้นแต่การขอประทานบัตรทำเหมืองในทะเล (ห้าหมื่นไร่) และการทำเหมืองใต้ดิน (หนึ่งหมื่นไร่)
- รัฐมนตรีเป็นผู้ออกประทานบัตร อายุไม่เกิน 25 ปี
- ในเขตที่มีผู้ถืออาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่หรืออาชญาบัตรพิเศษ ห้ามผู้อื่นยื่นคำขอประทานบัตร เว้นแต่เป็นผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน (ม.46)

ประธานบัตรชั่วคราว

- กฎหมายมิได้กำหนดเวลาที่รัฐมนตรีต้องตัดสินใจเกี่ยวกับการออกประธานบัตรตามคำขอ
- ในระหว่างรอประธานบัตรนั้น ถ้าผู้ยื่นคำขอประสงค์จะลงมือทำเหมืองก่อน ก็ให้ยื่นคำขอประธานบัตรชั่วคราวต่อพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องถิ่น
- รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งรัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ออกประธานบัตรชั่วคราว
- ประธานบัตรชั่วคราวมีอายุหนึ่งปี

ไม่กระทำการที่กฎหมายห้ามดังนี้

- สร้างอาคารนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่ได้รับอนุญาต
- ทำเหมืองใกล้ทางสาธารณะระยะ 50 เมตร เว้นแต่ได้รับอนุญาต
- ทำให้เสื่อมประโยชน์แก่ทางสาธารณะ เว้นแต่ได้รับอนุญาต
- ทดน้ำหรือชักน้ำจากทางน้ำสาธารณะ เว้นแต่ได้รับอนุญาต
- ทำทางผ่านเขตเหมืองแร่ผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาต แต่ถ้ามีความเสียหายก็ต้องรับผิดชอบใช้ค่าทดแทน
- เก็บขังน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายในเขตเหมืองแร่ผู้อื่น เว้นแต่ รมต. อนุญาต
- ปล่องน้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายออกนอกเขตเหมืองแร่ เว้นแต่ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง
- ทำให้น้ำขุ่นข้นหรือมูลดินทรายทำให้ทางน้ำสาธารณะตื้นเขิน
- ทำให้แร่มีพิษเป็นอันตรายต่อบุคคล สัตว์ พืชหรือทรัพย์สิน
- นำมูลแร่ออกจากเขตเหมือง เว้นแต่ได้รับอนุญาต

การรับช่วงทำเหมืองและการโอนประทานบัตร

- การรับช่วงทำเหมือง
- การโอนประทานบัตร
 - การโอนประทานบัตรโดยตั้งใจ
 - การโอนโดยการตกทอดทางมรดก

การรับช่วงทำเหมือง

- ห้ามให้ผู้อื่นรับช่วงการทำเหมือง เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี หรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมาย หลักเกณฑ์เป็นไปตามกฎกระทรวง (ม.75)
- ผู้ถือประทานบัตรที่ให้ผู้อื่นรับช่วงทำเหมืองยังคงมีหน้าที่และความรับผิดชอบตามกฎหมาย และผู้รับช่วงมีสิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้ถือประทานบัตร (ม.77)

การโอนประธานบัตรโดยตั้งใจ

- ผู้โอนและผู้รับโอนต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เพื่อเสนอต่อรัฐมนตรี เมื่อรัฐมนตรีอนุญาตและผู้โอนได้ชำระหนี้สินที่ค้างชำระแล้ว จึงทำการโอนประธานบัตรได้ (ม.78)
- นอกจากต้องชำระค่าธรรมเนียมคำขอและการโอนแล้ว ต้องชำระค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองด้วยซึ่งไม่รวมถึงค่าตอบแทนการโอนทรัพย์สินอื่น (ม.80)
- หากมีการแจ้งค่าตอบแทนการโอนสิทธิทำเหมืองต่ำเกินไป อาจประเมินค่าสิทธิทำเหมืองได้ตามเกณฑ์ที่อธิบดีกำหนด

การโอนประธานบัตรโดยการตกทอดทางมรดก

- เมื่อผู้ถือประธานบัตรตาย ทายาทต้องยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ภายใน 90 วัน
- ระหว่างรอฟังผล ให้ทายาททำเหมืองต่อไปได้
- รัฐมนตรีอาจสั่งไม่อนุญาตให้รับโอนก็ได้ ให้ประธานบัตรนั้นสิ้นอายุ นับแต่วันได้รับแจ้งคำสั่งของรัฐมนตรี
- ให้นำหลักเกณฑ์ข้างต้นไปใช้กรณีผู้ถือประธานบัตรตกเป็นคนไร้ความสามารถด้วยโดยอนุโลม (ม.81)

การแก้ไข เปลี่ยนแปลงและเพิกถอนประธานบัตร

- หากมีการออกประธานบัตรโดยคลาดเคลื่อนหรือสำคัญผิด ทางกรมมีอำนาจเรียกมาแก้ไขให้ถูกต้อง โดยผู้ถือประธานบัตรจะเรียกค่าเสียหายไม่ได้ (ม. 9 ทวิ)
- หากจำเป็นต้องใช้เนื้อที่ในประธานบัตรเพื่อสาธารณูปโภค ป้องกันประเทศ หรือประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น รัฐมนตรีโดยอนุมัติ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจเรียกประธานบัตรมาแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ โดยผู้ถือประธานบัตรจะเรียกร้องค่าเสียหายมิได้ (ม.9 ตรี)

การดำเนินการหลังเลิกทำเหมือง

บรรดาขุม หลุม หรือปล่อง ที่ไม่ได้ใช้ในการทำเหมืองแล้ว ให้ผู้ถือ
ประทานบัตรจัดการถมหรือทำที่ดินให้เป็นไปตามเดิมเสียทุกแห่ง ไม่
ว่าประทานบัตรนั้นจะสิ้นอายุแล้วหรือไม่ เว้นแต่ประทานบัตรได้
กำหนดเป็นอย่างอื่น หรือเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่จะ
ได้สั่งเป็นหนังสือกำหนดเป็นอย่างอื่นด้วยความเห็นชอบของอธิบดี

(ม.72)

การทำเหมืองใต้ดิน

- หลักเกณฑ์ทั่วไป
- การขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน
- กระบวนการกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร
- สิทธิการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย
- การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

หลักเกณฑ์ทั่วไปการทำเหมืองใต้ดิน

- นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการทำเหมืองทั่วไปมาใช้ด้วยเท่าที่ไม่ขัดกัน
- ต้องทำในระดับความลึกที่ปลอดภัย (ม.88/2)
- หากมีช่องว่างและลึกไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร ผู้ขอประทานบัตรต้องแสดงหลักฐานว่าผู้ขอมีสิทธิทำเหมืองในเขตที่ดินนั้น (ม.88/3)
- ห้ามรุกรานเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
- ให้รัฐมนตรีห้ามทำเหมืองใต้ดินในเขตเหมืองแร่ที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างสำคัญโดยมิอาจแก้ไขหรือฟื้นฟูได้ (ม.88/4)

การขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน

- คำขอต้องประกอบด้วยรายละเอียดการทำเหมือง แผนผัง โครงการ ตามที่รัฐมนตรีกำหนด เช่น ข้อมูลแสดงความลึก แผนที่ การประเมินผลกระทบ ข้อมูลเทคนิควิธีการทำเหมืองและการแต่งแร่ ข้อเสนอการมีส่วนร่วมตรวจสอบการทำเหมืองของผู้มีส่วนได้เสีย เส้นทางขนส่งและแหล่งน้ำ ข้อเสนอเอาประกันภัยความรับผิดชอบ เป็นต้น
- ได้มีการออกประกาศกระทรวง 26 ก.พ. 2547 กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอ

กระบวนการกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร

- รายงาน EIA ได้รับความเห็นชอบ
- รัฐมนตรีประมวลข้อมูลเข้าสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด
- เมื่อกระบวนการรับฟังความคิดเห็นสิ้นสุดและได้รับรายงานจากคณะกรรมการจัดการเรื่องดังกล่าว ให้รัฐมนตรีพิจารณารายงานและกำหนดเงื่อนไขในประทานบัตร (ม.88/7)

สิทธิการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย

- การปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสีย
- กองทุนสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัยของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย
- ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดิน

การปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสีย

- ผู้ประสงค์จะขอประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินต้องการให้มีการปรึกษาเบื้องต้นกับผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับโครงการของตน
- ยื่นคำขอต่ออธิบดีเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการจัดประชุม
- กฎเกณฑ์ขั้นตอนการประชุมเป็นไปตามประกาศกระทรวง (ม.88/9)
- มีประกาศกระทรวง วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547

กองทุนสนับสนุนโครงการศึกษาวิจัย ของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย

- หากต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นตาม ม.88/7 วรรคหนึ่ง ให้ อธิบดีจัดตั้งกองทุนฯ (ม.88/9)
- เงินทุนมาจากค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ขอประทานบัตรตามอัตราใน ประกาศกระทรวงฯ และบางส่วนมาจากเงินอุดหนุนกองทุนต่าง ๆ
- มีประกาศของกระทรวงฯ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547 กำหนด หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการเสนอและรับรองโครงการ ระเบียบ การรับและการจ่ายเงิน และอัตราค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากผู้ขอ ประทานบัตร

ผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองใต้ดิน

- ภายใน 60 วันนับแต่ออกประทานบัตร ให้อธิบดีเรียกประชุมตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียตาม ม.88/9(2) เพื่อกำหนดบุคคลผู้มีสิทธิตรวจสอบการทำเหมืองตามเงื่อนไขในประทานบัตร (ม.88/11)
- ให้ผู้ถือประทานบัตรจัดสรรเงินกองทุนสนับสนุนการจ้างผู้เชี่ยวชาญเพื่อช่วยเหลือผู้มีสิทธิตรวจสอบ
- รายละเอียดเป็นตามประกาศกระทรวงฯ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2547

การคุ้มครองสิทธิในอสังหาริมทรัพย์

- การป้องกันความเสียหายจากการทำเหมืองใต้ดิน
- ความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการทำเหมืองใต้ดิน

การป้องกันความเสียหายจากการทำเหมืองใต้ดิน

- การทำเหมืองใต้ดินลักษณะดังต่อไปนี้ ถือว่าเป็นการทำให้เสียหายต่อสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ในพื้นที่นั้น
- ลึกจากผิวดินน้อยกว่าที่กำหนดในประทานบัตร และไม่เกิน 100 เมตร
- การทำเหมืองที่มีวิธีการทำเหมืองตามหลักวิศวกรรมเหมืองแร่เพื่อประกันความมั่นคงของชั้นดินไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในประทานบัตร (ม.88/12)

ความรับผิดชอบต่อความเสียหายจากการทำเหมืองใต้ดิน

ในกรณีที่พื้นดินบริเวณใดในเขตเหมืองแร่ของประทานบัตรทำเหมืองใต้ดิน
ทรุดตัวลง จนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือ
สิ่งแวดล้อม ให้นำหลักความรับผิดชอบไปนี้มาใช้บังคับกับความเสียหายทั้ง
ปวงที่เกิดขึ้น

(1) ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่า การทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดจากการทำ
เหมืองใต้ดิน

(2) หากเป็นที่ยุติว่าการทำเหมืองใต้ดินเป็นต้นเหตุแห่งการทรุดตัวของ
พื้นที่ดินนั้น ให้ผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินและหน่วยงานของรัฐ
ผู้รับผิดชอบในการตรวจสอบการทำเหมืองร่วมกันรับผิดชอบต่อผู้เสียหายใน
ทุกกรณี และหากหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่
ผู้เสียหายแล้วให้ใช้สิทธิไล่เบียดต่อผู้ถือประทานบัตรทำเหมืองใต้ดินได้

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ (1)

- การ “ขุดหาแร่รายย่อย” ได้แก่ การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่และวิธีการขุดแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- การ “ร่อนแร่” หมายถึง การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำ เพื่อให้ได้มาซึ่งแร่โดยใช้แรงคนแต่ละคนตามชนิดของแร่ ภายในท้องที่และวิธีการร่อนแร่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่ (2)

ม.89 ห้ามมิให้ผู้ใดขุดหาแร่รายย่อยหรือร่อนแร่ เว้นแต่จะ
ได้รับใบอนุญาตขุดหาแร่รายย่อย หรือใบอนุญาตร่อนแร่

การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

- “น้ำเกลือใต้ดิน” ได้แก่ น้ำเกลือที่อยู่ใต้ดินตามธรรมชาติและมีความเข้มข้นของเกลือในปริมาณมากกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง
- “ขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน” ได้แก่ การกระทำแก่พื้นที่ไม่ว่าจะเป็นที่บกหรือที่น้ำเพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำเกลือใต้ดิน แต่ไม่รวมถึงการทำเหมืองแร่เกลือหินด้วยวิธีเหมืองละลายแร่ (ม.4)

การขออนุญาตการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน

- ห้ามมิให้ผู้ใดขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินลึกกว่าระดับที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน
- เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยส่วนตัวของประชาชนในท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดระดับความลึกของการขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินให้ลึกกว่าระดับที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่งได้ โดยต้องระบุเขตท้องที่และระดับความลึกให้ชัดเจนและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- ภายในบังคับมาตรา 91 ตี ผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย และให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายเป็นผู้ออกใบอนุญาตขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน ในการอนุญาต ผู้ออกใบอนุญาตจะกำหนดเงื่อนไขใดๆ ในใบอนุญาตก็ได้ และให้ใบอนุญาตดังกล่าวมีอายุไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ออก (ม.91 ทวิ)

การประกอบธุรกิจแร่

การซื้อแร่ การขายแร่ การเก็บและฝากแร่ การครอบครองแร่ การขนแร่
การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม และการนำเข้าและส่งออกแร่ต้อง
ได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายแร่กำหนด

เขตควบคุมแร่

- ม.9 จัตุวา ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของ ครม. ประกาศเขตควบคุมแร่ได้เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการทำเหมือง การแต่งแร่ การซื้อแร่ การขายแร่ หรือการมีแร่ไว้ในครอบครอง เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำเหมืองหรือลักลอบส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักร หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ
- ผู้อำนวยการเขตควบคุมแร่มีอำนาจหลายประการตาม ม.9 อัญฐ

เขตสำรวจ ทดลอง ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับแร่

- เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษาหรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดพื้นที่ใด ๆ ให้เป็นเขตสำหรับดำเนินการสำรวจ การทดลอง การศึกษา หรือการวิจัยเกี่ยวกับแร่ได้
- ภายในเขตที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง ผู้ใดจะยื่นคำขออาชญาบัตร ประทานบัตรชั่วคราว หรือประทานบัตรไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นสมควรให้ยื่นคำขอได้ เป็นกรณีพิเศษโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- เมื่อหมดความจำเป็นที่จะใช้เขตพื้นที่เพื่อประโยชน์ดังกล่าวตามวรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีประกาศยกเลิกในราชกิจจานุเบกษา (ม.6 ทวิ)

ความรับผิด

- ผู้ถืออำนาจบัตร ประทานบัตร หรือใบอนุญาตอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ต้องรับผิดชอบในการกระทำของตนต่อความเสียหาย หรือความเดือดร้อนรำคาญใดอันเกิดขึ้นแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม
- ในกรณีที่เกิดความเสียหายขึ้นในเขตที่ได้รับอนุญาต ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าความเสียหายนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ถืออำนาจบัตร หรือใบอนุญาตนั้น (ม.131/1)

คณะกรรมการ

- คณะกรรมการประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ หรือผู้ซึ่งอธิบดีกรมดังกล่าวมอบหมาย และบุคคลอื่นซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมแต่งตั้งไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ ผู้อำนวยการกองสัมปทาน กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เป็นกรรมการและเลขานุการ
- ควรมีผู้แทนจากผู้ประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน อยู่ในคณะกรรมการหรือไม่

ค่าภาคหลวง

- ค่าภาคหลวงแร่ตาม พรบ. แร่ 2510
- ค่าภาคหลวงแร่ตาม พรบ. พิกัดอัตราค่าภาคหลวงแร่ 2509

ค่าภาคหลวงแร่ตามพระราชบัญญัติ แร่ พ.ศ. 2510

- ต้องชำระให้ครบถ้วนก่อนขนแร่ออกจากเขตเหมืองแร่ (ม.104)
- ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ต้องชำระการซื้อในเดือนที่แล้ว ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดไป
- ผู้ถือประทานบัตรชั่วคราว ผู้ถือประทานบัตร ผู้รับใบอนุญาตซื้อแร่จากผู้รับใบอนุญาตร่อนแร่ ขนแร่ไปยังเขตแต่งแร่หรือโลหกรรมของตน หรือเขตแต่งแร่หรือโลหกรรมของผู้อื่นที่อธิบดีเห็นชอบ อาจขอผลการชำระค่าภาคหลวงไว้ก่อนจนกว่าจะแต่งแร่หรือประกอบโลหกรรมนั้นแล้วเสร็จก็ได้ แต่ต้องวางเงินประกันหรือให้ธนาคารค้ำประกัน
- การนำแร่มาแต่งและได้แร่อย่างอื่นด้วย ให้ชำระค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่อย่างอื่นพร้อมกับการขออนุญาตมีแร่ไว้ในครอบครอง
- หากตระกัณมีแร่ที่ยังไม่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่เกินปริมาณที่อธิบดีกำหนด ผู้ประกอบโลหกรรมต้องชำระให้ครบถ้วนก่อนขนตระกัณออกจากเขตโลหกรรม

ค่าภาคหลวงแร่ตามพระราชบัญญัติปิโตรเลียม

ค่าภาคหลวงแร่ พ.ศ. 2509

- การเก็บค่าภาคหลวง
- วิธีการกำหนดราคาตลาด
- การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนเพื่อคำนวณราคาตลาดแร่
- วิธีการควบคุมการชำระค่าภาคหลวงแร่

การเก็บค่าภาคหลวง

- ถ้าราคาตลาดโลหะดีบุกในแร่ต่อ 60 กก. เกินกว่าสามพันบาท ให้เรียกเก็บในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ชั้นสูงสุดไม่เกิน 60% ของราคาตลาดส่วนที่เกินสามพันบาท ถ้าราคาดีบุกไม่เกินสามพันบาทต่อ กก. ไม่ต้องเรียกเก็บค่าภาคหลวง (ม.4)
- ค่าภาคหลวงแร่ที่มีทั้งสกัดออกไซด์ ให้เรียกเก็บในอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง แต่ไม่เกิน 20% ของราคาตลาด (ม.5)
- ค่าภาคหลวงแร่อื่น ให้เรียกเก็บตามชนิด สภาพร้อยละของโลหะหรือสารประกอบในแร่ หรือลักษณะพิเศษตามกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกิน 20% ของราคาตลาด แต่รัฐมนตรีอาจเรียกเก็บโดยวิธีการประเมินหรือวิธีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงได้ แต่ต้องไม่เกิน 30% ของราคาตลาด (ม.6)

ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

- สิทธิในแร่
- การสำรวจแร่
- การทำเหมืองแร่
 - การทำเหมืองทั่วไป
 - การทำเหมืองใต้ดิน
 - การขุดหาแร่รายย่อย
 - การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดิน
- คณะกรรมการ
- การประกอบธุรกิจแร่ — การซื้อ การขาย การเก็บและฝาก การครอบครอง การขน การแต่งแร่ การประกอบโลหกรรม การนำเข้าและส่งออก
- ค่าภาคหลวง
- เขตควบคุมแร่
- เขตสำรวจ ทดลอง ศึกษาและวิจัย
- ความรับผิดชอบ

แร่หมายถึง (เหมือนกฎหมายเดิมส่วนใหญ่)

ทรัพยากรธรณีที่เป็นอนินทรีย์วัตถุ มีส่วนประกอบทางเคมีกับลักษณะทางฟิสิกส์แน่นอนหรือเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อย ไม่ว่าจะต้องถลุงหรือหลอมก่อนใช้หรือไม่ และหมายความรวมตลอดถึงถ่านหิน หินน้ำมัน หินอ่อน โลหะและตะกั่วที่ได้จากโลหกรรม น้ำเกลือใต้ดิน หินซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นหินประดับหรือหินอุตสาหกรรม และดินหรือทรายซึ่งกฎกระทรวงกำหนดเป็นดินอุตสาหกรรมหรือทรายอุตสาหกรรม

สิทธิในแร่

- ใครจะสำรวจแร่ต้องได้รับอนุญาต และจะทำเหมืองแร่ต้องได้รับประทานบัตร (เหมืองเดิม)
- แต่การดำเนินการต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีการแบ่งปันการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่อย่างเหมาะสมระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและผู้มีส่วนได้เสีย (ม.15)

การสำรวจแร่ต้องได้รับอนุญาต (เหมือนเดิม) แต่

- อนุญาตสำรวจแร่ออกโดยท้องถิ่น
- อนุญาตผูกขาดสำรวจแร่ออกโดยอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
- อนุญาตพิเศษออกโดยรัฐมนตรี
- ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินอาจยื่นขออนุญาตผูกขาดสำรวจแร่หรืออนุญาตพิเศษซึ่งทับซ้อนกับพื้นที่ในอนุญาตหรือประทานบัตรของผู้อื่นได้

อาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่

- ขนาดพื้นที่สำรวจแร่เหมือนเดิม
- อายุหนึ่งไม่เกินสองปี ต่ออายุได้แต่รวมแล้วไม่เกินสามปี
- ผู้ถืออาชญาบัตรต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในอาชญาบัตร ซึ่งมีกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดซึ่งกำหนดระยะเวลาการอนุญาตด้วย
- หากยื่นคำขออนุญาตหลายราย ให้ถือหลักยื่นก่อนได้รับการพิจารณา ก่อน ยกเว้นมีการประมูล

อาชญาบัตรพิเศษ (เหมือนเดิม) แต่

- การสำรวจแร่ในทะเลต้องได้รับอาชญาบัตรพิเศษ
- ผลประโยชน์พิเศษเป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดยคำแนะนำของคณะกรรมการแร่
- ให้แบ่งผลประโยชน์พิเศษแก่ท้องถิ่นด้วย
- หากมีผู้ยื่นคำขอหลายราย ผู้ยื่นก่อนได้รับการพิจารณาก่อน เว้นแต่มีการประมูล
- ออกกฎกระทรวงกำหนดรายละเอียดการพิจารณาและระยะเวลาการพิจารณา

การทำเหมือง

- การทำเหมืองทั่วไป
- การทำเหมืองใต้ดิน
- การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่
- การขุดเจาะน้ำเกลือใต้ดินเป็นส่วนหนึ่งของการทำเหมือง

ผู้มีสิทธิทำเหมืองต้องมีประทานบัตร
และยกเลิกประทานบัตรชั่วคราว

การทำเหมืองแบ่งเป็น 3 ประเภท

- การทำเหมืองประเภทที่ 1 ท้องถิ่นเป็นผู้ออกประทานบัตร
- การทำเหมืองประเภทที่ 2 อธิบดีเป็นผู้ออกประทานบัตร
- การทำเหมืองประเภทที่ 3 รัฐมนตรีเป็นผู้ออกประทานบัตร
- จะแก้ไขร่างให้ประทานบัตรมีอายุไม่เกินสามสิบปี

การทำเหมืองประเภทที่ 1

- การทำเหมืองประเภทที่ ๑ ได้แก่การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหนึ่งร้อยไร่ในที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน
- ไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่อ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม
- ไม่ใช้วัตถุระเบิดหรือสารเคมีเป็นพิษในการทำเหมือง
- ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเคมีหรือจำพวกโลหะหนัก
- ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมน้อย
- และจะแก้ไขร่างที่ต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดในเขตจังหวัดที่มีการทำเหมือง แต่ท้องถิ่นใดมีความพร้อม ให้รัฐมนตรีประกาศให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นผู้ออกประทานบัตร

การทำเหมืองประเภทที่ 2

- ใต้แก่การทำเหมืองในเนื้อที่ไม่เกินหกร้อยยี่สิบห้าไร่
- ไม่ได้ตั้งอยู่ในพื้นที่อ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม
- ไม่ใช่สารเคมีเป็นพิษในการทำเหมือง
- ไม่ก่อให้เกิดมลพิษทางเคมีหรือจำพวกโลหะหนัก
- ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมน้อย
- และต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดยอธิบดี

การทำเหมืองประเภทที่ 3

- ได้แก่การทำเหมืองที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง เช่น การทำเหมืองใต้ดิน เหมืองทองคำ ตะกั่ว และสังกะสี
- หรือเป็นการทำเหมืองในพื้นที่อ่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม
- และต้องได้รับประทานบัตรซึ่งออกโดยรัฐมนตรี

เกณฑ์พิจารณาการออกกฎกระทรวง แบ่งประเภทเหมือง

- ชนิดแร่ ปริมาณแร่ มูลค่าแร่
- อัตราการผลิต
- วิธีการทำเหมือง
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม
- ขนาดพื้นที่
- พื้นที่ที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองหรือไม่

การขอประทานบัตรเหมืองเดิม แต่

- ขอเหมืองบนบกในเขตหนึ่งได้ไม่เกินคำขอละ 625 ไร่
- ข้อเสนอผลประโยชน์พิเศษเป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนดโดย
คำแนะนำของคณะกรรมการแร่
- ต้องแบ่งผลประโยชน์พิเศษให้แก่ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งเหมืองและ
ท้องถิ่นที่อาจจะได้รับผลกระทบ

การต่ออายุประทานบัตร

- หากยื่นก่อนหมดอายุให้ทำเหมืองต่อไปได้อีก 180 วัน
- การต่ออายุเริ่มนับแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรลงนาม
- หากยื่นขอต่ออายุตามกฎหมายอื่นด้วย
- ให้ทำเหมืองต่อไปได้อีก 180 วันตามเงื่อนไขเดิมของกฎหมายอื่น

การปรับสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ทำเหมือง

- ผู้ถือประทานบัตรต้องปรับสภาพและฟื้นฟูพื้นที่ซึ่งไม่ใช่ทำเหมืองตามเงื่อนไขในประทานบัตร หรือได้รับอนุญาตเป็นอย่างอื่นจากผู้ออกประทานบัตร
- รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศหลักเกณฑ์ให้ถือผู้ประทานบัตรวางหลักประกันการปฏิบัติตามเงื่อนไขข้างต้น

การรับช่วงและการโอนการทำเหมือง

- จะมีการรับช่วงหรือโอนการทำเหมืองได้เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ออกประทานบัตร
- ในระหว่างรอฟังผล ถ้าทางการเห็นว่าผู้ขอรับช่วงหรือผู้ขอรับโอนมีคุณสมบัติของผู้ถือประทานบัตร อาจให้ทำเหมืองไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการสั่งไม่อนุญาต

การสวมสิทธิการทำเหมือง

- หากประธานบัตรสิ้นอายุก่อนกำหนดและยังมีแร่เพียงพอในเชิงพาณิชย์ ผู้ออกประธานบัตรอาจให้ผู้ที่เสนอผลประโยชน์พิเศษแก่รัฐเข้าสวมสิทธิทำเหมืองนั้นได้
- ผู้ที่เข้าสวมสิทธิมีสิทธิและความรับผิดชอบตามประธานบัตรเดิม แต่ผู้ออกประธานบัตรอาจกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตเพิ่มเติมได้

การจำหน่ายสิทธิตามประเภทบัตร

- สิทธิตามประเภทบัตรอาจจดทะเบียนจำหน่ายได้หากได้รับอนุญาตจากผู้ออกประเภทบัตร
- การจดทะเบียนจำหน่ายสิทธิตามประเภทบัตร การไถ่ถอนจำหน่าย และการบังคับจำหน่ายให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การบังคับคดีต่อสิทธิตามประทานบัตร

สิทธิตามประทานบัตรไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี เว้นแต่ผู้
ขอรับโอนสิทธิตามประทานบัตรจากการบังคับคดีจะมีคุณสมบัติ
ครบถ้วนในการเป็นผู้ถือประทานบัตรและได้รับอนุญาตจากผู้ออก
ประทานบัตรดังกล่าว

การทำเหมืองใต้ดินเหมือนเดิม แต่

- ไม่รวมการทำเหมืองใต้ดินเชิงบริเวณภูเขา ต่อมาแก้ไขใหม่เป็นไมรวมถึงการทำเหมืองใต้ดินที่ไม่รุกรานกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองของผู้อื่น
- การทำเหมืองใต้ดินที่เป็นส่วนหนึ่งของการทำเหมืองในประทานบัตรทั่วไป
- ผู้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่มีการทำเหมืองลึกจากผิวดินเกินกว่า 100 เมตร มีสิทธิได้รับเงินทดแทนตามที่คณะกรรมการเรื่องนี้กำหนด
- หากไม่พอใจเงินค่าทดแทน มีสิทธิฟ้องต่อศาล

การขุดหาแร่รายย่อยและการร่อนแร่

- อนุญาตให้ใช้แรงคนและเครื่องจักรได้ตามประเภท ชนิด ขนาด และลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง
- แก้ไขร่างเดิมเป็นการขุดหาแร่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น
- การร่อนแร่กระทำได้เมื่อได้แจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การประกอบธุรกิจแร่

- การซื้อแร่ ขายแร่ ครอบครองแร่ ขนแร่ นำเข้าหรือส่งออกแร่ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย ในร่างใหม่แต่งแร่ และประกอบโลหกรรมไม่เป็นการประกอบธุรกิจแร่
- ใช้หลักเกณฑ์ข้างต้นกับแร่ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศด้วย
- รายละเอียดเป็นไปตามกฎกระทรวง ตราบใดที่ยังไม่มีกฎกระทรวง กำหนดใบอนุญาตเรื่องใด เรื่องนั้นก็ไม่ต้องขออนุญาต
- รัฐมนตรีอาจประกาศยกเว้นการประกอบธุรกิจแร่บางอย่างหรือบางขนาดที่ไม่ต้องมีใบอนุญาตได้

การแต่งแร่

- ความหมายกว้างกว่าเดิมเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยให้รวมถึงการทำให้แร่เป็นโลหะด้วย
- ดังนั้นอายุใบอนุญาตแต่งแร่จึงเป็นไม่เกิน 25 ปีเหมือนกับอายุประทานบัตรเพราะผูกติดกัน
- ในร่างใหม่ แก้ไขให้การแต่งแร่มีความหมายคล้ายกับ พรบ. แร่ 2510 และใบอนุญาตมีอายุไม่เกินห้าปี

โลหกรรม

- โลหกรรมมีความหมายใหม่เพราะเดิมนั้นความหมายทับซ้อนกับการแต่งแร่ในความเป็นจริง
- โลหกรรมในความหมายใหม่หมายถึงการนำโลหะ (ไม่ใช่แร่) หรือสารประกอบโลหะมาทำให้บริสุทธิ์ และรวมถึงการผสมโลหะ และการผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูป ด้วยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่น
- ดังนั้น อายุใบอนุญาตประกอบโลหกรรมจึงลดจาก 25 ปีเหลือไม่เกิน 5 ปีดังเช่นใบอนุญาตอื่นและใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน
- แก้ไขร่างให้โลหกรรมมีความหมายตาม พรบ. แร่ 2510 เพิ่มอายุเป็นสามสิบปีเพราะเกี่ยวข้องกับประทานบัตรซึ่งเพิ่มอายุเช่นเดียวกัน

การขอต่ออายุและการโอนใบอนุญาต

- ขอต่ออายุก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และให้ดำเนินการต่อไปได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายจะสั่งไม่ต่ออายุ
- ผู้โอนและผู้จะรับโอนใบอนุญาตต้องขออนุญาตต่ออธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมาย เมื่อยื่นคำขอแล้ว ผู้จะรับโอนดำเนินการไปได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายมีคำสั่งปฏิเสธการอนุญาต
- ถ้าผู้รับใบอนุญาตตาย ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นคำขอรับโอนต่ออธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายภายในเก้าสิบวัน ต่อจากนั้นให้ดำเนินการได้จนกว่าอธิบดีหรือผู้ได้รับมอบหมายจะมีคำสั่งปฏิเสธการอนุญาต

ลดการใช้ดุลพินิจในอาชญาบัตร ประทานบัตรและ ใบอนุญาตโดยให้รัฐมนตรีออกกฎกระทรวงกำหนด

- คุณสมบัติผู้ขอ หลักเกณฑ์ วิธีการขอ และต่ออาชญาบัตร ประทานบัตรและใบอนุญาต
- หลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้งการประกอบกิจการแร่และธุรกิจแร่ การขุดหาแร่รายย่อยและร่อนแร่
- ประเภทและชนิดเครื่องจักร อุปกรณ์ และสิ่งอื่นที่นำมาใช้หรือไม่ให้นำมาใช้
- จำนวนคนงาน ความรู้เฉพาะ และเวลาทำการ
- เครื่องมืออุปกรณ์ป้องกันและระงับ ความเสียหายหรือความเดือดร้อน
- มาตรฐานและวิธีการปล่อยของเสีย น้ำขุ่นข้นและมูลดินทราย
- ให้มีเอกสารที่จำเป็นประจำสถานที่ประกอบกิจการ
- ข้อมูลที่จำเป็นที่ผู้ประกอบการต้องแจ้งให้ทางการทราบ
- หลักเกณฑ์ วิธีการอื่นเพื่อคุ้มครองความปลอดภัยในการดำเนินงาน เพื่อป้องกันหรือระงับหรือบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

การบริหารจัดการแร่ในพื้นที่พิเศษ

- เขตสำรวจ ทดลอง ศึกษา และวิจัยแร่
- เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองก่อนการสงวนใช้ประโยชน์อื่น
- เขตแหล่งแร่เพื่อการประมวล
- เขตประกอบการเหมืองแร่
- เขตควบคุมแร่

เขตสำรวจ ทดลอง ศึกษา และวิจัยแร่
และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองก่อนการสงวนใช้
ประโยชน์อื่น

- รมต. กระทรวงทรัพยากรฯ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการและโดยอนุมัติ ครม. อาจประกาศเขตการสำรวจ ทดลอง ศึกษา หรือวิจัยเกี่ยวกับแร่ (เหมือนเดิม)
- รมต. กระทรวงทรัพยากรฯ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการและโดยอนุมัติ ครม. อาจประกาศเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองได้เป็นอันดับแรกก่อนการสงวนหวงห้ามหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น (เหมือนเดิม)

เขตแหล่งแร่เพื่อการประมูล

- รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการและโดยอนุมัติ ครม. มีอำนาจประกาศให้มีการประมูลเขตแหล่งแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเพื่อให้ผู้ชนะได้สิทธิในการขออาชญาบัตรและประทานบัตรในพื้นที่นั้น
- รายละเอียดเป็นไปตามกฎกระทรวง รวมทั้งแนวทางการเรียกผลประโยชน์พิเศษและการทำสัญญา
- กฎกระทรวงจะต้องกำหนดสัดส่วนผลประโยชน์ตอบแทนแก่รัฐซึ่งต้องแบ่งให้ท้องถิ่นที่ตั้งเหมืองและท้องถิ่นที่อาจได้รับผลกระทบ

เขตประกอบการเหมืองแร่

- รัฐมนตรี โดยคำแนะนำของคณะกรรมการและโดยอนุมัติ ครม. อาจประกาศเขตแหล่งแร่ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นเขตประกอบการเหมืองแร่ได้
- รัฐมนตรีอาจประกาศการประกอบธุรกิจแร่บางชนิดหรือบางขนาดไม่ ต้องได้รับใบอนุญาตภายในเขตประกอบการเหมืองแร่
- เพื่อลดขั้นตอนการติดต่อขออนุญาตหลายหน่วยงาน ให้ผู้ประกอบการยื่นคำขอผ่านอธิบดีซึ่งจะประสานการจัดตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยผู้อนุญาตตามกฎหมายต่าง ๆ เพื่อร่วมกันพิจารณาโดยเร็ว
- ในกรณีที่เห็นสมควร อาจขออนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ใช้อำนาจแทนผู้อนุญาตตามกฎหมายอื่นได้

เขตควบคุมแร่

- รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจประกาศให้ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งเป็นเขตควบคุมแร่เพื่อประโยชน์ในการป้องกัน ปราบปราม การลักลอบทำเหมือง หรือลักลอบส่งแร่ออกนอก หรือเพื่อประโยชน์เกี่ยวกับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของประเทศ
- ในประกาศจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือมาตรการที่ผู้ประกอบการกิจการแร่หรือธุรกิจแร่ต้องปฏิบัติ

การแก้ไขเนื้อที่และเพิกถอนอาชญาบัตรหรือประทานบัตร

- เพื่อประโยชน์อันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือประโยชน์สาธารณะอื่น รัฐมนตรีอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ในอาชญาบัตรหรือประทานบัตรได้ตามความจำเป็น หรืออาจเพิกถอนก็ได้
- แต่ผู้ถืออาชญาบัตรหรือประทานบัตรมีสิทธิได้รับเงินชดเชยความเสียหายตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และหากไม่พอใจ สามารถฟ้องศาลได้

ค่าภาคหลวง

- ค่าภาคหลวงให้เป็นไปตามกฎกระทรวง แต่ต้องไม่เกินร้อยละสิบของราคาตลาดแร่ ซึ่งเป็นการเก็บตามมูลค่าแร่ในระบบปัจจุบัน
- รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงเก็บค่าภาคหลวงโดยวิธีการอื่นก็ได้ เช่น อาจเก็บจากกำไรของผู้ประกอบการ เป็นต้น
- เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่อาจประเมินค่าภาคหลวงแร่ได้ตามความจริง หากมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ประกอบการชำระค่าภาคหลวงไม่ถูกต้องหรือไม่ยอมชำระ

ค่าใช้เนื้อที่

- ค่าใช้เนื้อที่ไม่ถือว่าเป็นค่าธรรมเนียมอีกต่อไป แต่ให้กำหนดอัตราโดยกฎกระทรวง
- อาจกำหนดอัตราแตกต่างกันในแต่ละท้องที่ได้ โดยคำนึงถึงสภาพของที่ดิน โอกาสที่จะได้รับประโยชน์จากการทำเหมือง ราคาที่ดินและค่าเช่าที่ดินในท้องที่นั้นหรือท้องที่ใกล้เคียง ทั้งนี้อาจกำหนดอัตราค่าใช้เนื้อที่ให้สูงขึ้นกว่าปกติได้หากเป็นการขอใช้พื้นที่เดิม
- แก้ไขร่างใหม่ให้ผู้ทำเหมืองในที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองไม่ต้องจ่ายค่าใช้เนื้อที่

การลดความซ้ำซ้อนในการจ่ายค่าตอบแทนแก่รัฐ

- รัฐมนตรีอาจเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายต่าง ๆ ที่ให้ผู้ทำเหมืองต้องเสียค่าตอบแทนแก่รัฐในการใช้ที่ดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้อง และอธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นกรรมการ
- ให้คณะกรรมการกำหนดอัตราค่าใช้ที่ดินรวมในบริเวณเดียวกันโดยไม่สูงกว่าผลรวมของค่าตอบแทนที่ต้องจ่ายแก่รัฐตามกฎหมายต่าง ๆ
- กำหนดสัดส่วนที่แต่ละหน่วยงานจะได้รับและหน่วยงานกลางที่จะรับเงินเพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานต่าง ๆ

กองทุนศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และช่วยเหลือผู้ได้รับ

ผลกระทบจากการทำเหมือง

- ตั้งกองทุน(กลาง)ในกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เพื่อ
- ศึกษา วิจัย พัฒนา ฟื้นฟู คุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งแร่และพื้นที่ใน การทำเหมือง
- ส่งเสริมการสร้างจิตสำนึก อบรมและเผยแพร่ความรู้
- ช่วยเหลือสวัสดิการของชุมชนที่ตั้งเหมือง และที่ได้รับผลกระทบ
- เยียวยาความเสียหายเบื้องต้นแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

แหล่งที่มาของเงินของกองทุน

- จากรัฐบาล
- เงินที่มีผู้บริจาค
- ดอกผลจากกองทุน
- ส่วนแบ่งค่าภาคหลวงแร่
- ส่วนแบ่งจากผลประโยชน์พิเศษ
- ส่วนแบ่งค่าธรรมเนียมนิยม
- ส่วนแบ่งค่าใช้เนื้อที่
- เงินบำรุงพิเศษ
- ส่วนแบ่งค่าปรับ

กองทุนจังหวัดเพื่อศึกษา พัฒนา และฟื้นฟูพื้นที่ และ
ช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง

- รัฐมนตรีมีอำนาจตั้งกองทุนในระดับจังหวัด
- กองทุนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่คล้ายกองทุนกลาง เพียงแต่มีอำนาจหน้าที่ภายในจังหวัดที่ตั้งกองทุนจังหวัด

การพัฒนาและการส่งเสริม

- รัฐมนตรีอาจออกกฎกระทรวงให้ผู้ที่บริหารจัดการทรัพยากรแร่ที่ดี หรือมีประวัติดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย และให้ความร่วมมือกับ รัฐบาลได้รับสิทธิประโยชน์บางอย่าง เช่น
- ลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียม การคืนค่าภาคหลวง หรือไม่ต้อง ปฏิบัติตามขั้นตอนของกฎระเบียบบางประการ

คณะกรรมการแร่

- ประกอบด้วยปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธาน
- กรรมการได้แก่อธิบดีกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อธิบดีกรมชลประทาน อธิบดีกรมเจ้าท่า อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมศิลปากร เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขาธิการสภาการเหมืองแร่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสภาองค์กรชุมชน และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกินสามคน
- เลขาธิการและผู้ช่วยเลขาธิการจากกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ และกรมทรัพยากรธรณีตามลำดับ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแร่

- ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการอนุญาตหรือไม่อนุญาต
- เสนอแนะรัฐมนตรีในการจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการแร่แห่งชาติ
- เสนอแนะรัฐมนตรีในการประกาศเขตต่างๆ ในพื้นที่พิเศษ
- อื่นๆ ตามที่รัฐมนตรีมอบหมายหรือที่กฎหมายกำหนด

บทกำหนดโทษ

- กำหนดค่าปรับสูงขึ้นให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน
- กำหนดค่าปรับเป็นรายวันหากยังคงฝ่าฝืนกฎหมาย
- ผู้ครอบครองแร่มีหน้าที่พิสูจน์ว่าตนเองได้แร่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย
- ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับสำหรับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินสองปี
- เมื่อมีการกระทำผิดเกิดขึ้น ให้บุคคลซึ่งความเป็นอยู่ถูกรบกวนกระทบกระเทือนเป็นผู้เสียหายตาม ป. วิ. อาญา

ค่าธรรมเนียมน

- แม้จะกำหนดเพดานไว้สูง แต่ในการเรียกเก็บจริงนั้นเป็นไปตามอัตราในกฎกระทรวงซึ่งไม่จำเป็นต้องสูงเท่ากับร่างพระราชบัญญัติ แต่เป็นการกำหนดเพดานไว้ล่วงหน้าเพราะการแก้ไขพระราชบัญญัติทำได้ยาก
- อาจมีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมนแตกต่างกันตามขนาดของการทำเหมือง การประกอบธุรกิจแร่ การแต่งแร่ หรือการประกอบโลหกรรม

ชุมชนและคนในท้องถิ่นได้อะไรจากร่างพระราชบัญญัติแร่

- กองทุนเพื่อพัฒนา ฟื้นฟูพื้นที่และเยียวยาความเสียหายเบื้องต้น
- มีตัวแทนในคณะกรรมการแร่และกรรมการบริหารกองทุน
- มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนออกประทานบัตร
- เจ้าของที่ดินได้รับเงินค่าทดแทนจากผู้ทำเหมืองใต้ดินไม่ว่าลึกระดับใด
- มีการเรียกหลักประกันจากผู้ประกอบการว่าจะฟื้นฟูพื้นที่หลังทำเหมือง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อะไรจากร่าง พระราชบัญญัติแร่

- ออกอนุญาตบัตรสำรวจแร่
- ออกประทานบัตรสำหรับการทำเหมืองประเภทที่ 1
- เป็นผู้รับแจ้งการขุดหาแร่รายย่อยและร้อนแร่
- มีตัวแทนในคณะกรรมการแร่และคณะกรรมการบริหารกองทุน
- ได้รับส่วนแบ่งจากผลประโยชน์พิเศษ

ผู้ประกอบการจะได้อะไรจากร่างพระราชบัญญัติแร่

- จะใช้เวลาน้อยลงในการรออาชญาบัตร ประทานบัตร และการอนุญาตต่าง ๆ เพราะมีการกระจายอำนาจ
- ลดจำนวนใบอนุญาต และลดการใช้ดุลพินิจกำหนดเงื่อนไขต่าง ๆ
- หลักเกณฑ์การเรียกผลประโยชน์พิเศษที่โปร่งใส
- อายุอาชญาบัตรผูกขาดสำรวจแร่เพิ่มเป็น 2 ปีและต่ออายุได้
- การต่ออายุประทานบัตรมีผลแต่วันที่ผู้ออกประทานบัตรลงนาม
- ลดการติดต่อหลายหน่วยงานในเขตประกอบการเหมืองแร่
- ลดการจ่ายค่าตอบแทนการใช้พื้นที่ชั่วคราวต่อรัฐ
- ไม่ต้องจ่ายค่าใช้เนื้อที่ในที่ดินมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง
- ส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีในกรณีการประมูลแหล่งแร่
- ได้รับค่าทดแทนกรณีถูกลดเนื้อที่หรือเพิกถอนประทานบัตรเพราะรัฐต้องใช้พื้นที่เพื่อสาธารณะประโยชน์